

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 11. novembra 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana spotrebiteľa – Smernica (EÚ) 2015/2366 – Platobné služby na vnútornom trhu – Článok 4 bod 14 – Pojem ‚platobný nástroj‘ – Personalizované multifunkčné platobné karty – Funkcia komunikácie na krátku vzdialenosť (NFC) – Článok 52 bod 6 písm. a) a článok 54 ods. 1 – Informácie, ktoré sa majú poskytnúť používateľovi – Zmena podmienok rámcovej zmluvy – Konkludentný súhlas – Článok 63 ods. 1 písm. a) a b) – Práva a povinnosti spojené s platobnými službami – Výnimka pre platobné nástroje týkajúce sa súm nízkej hodnoty – Podmienky uplatňovania – Platobný nástroj, ktorý nie je možné zablokovať – Platobný nástroj používaný anonymne – Časové obmedzenie účinkov rozsudku“

Vo veci C-287/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) z 25. januára 2019 a doručený Súdnemu dvoru 5. apríla 2019, ktorý súvisí s konaním:

DenizBank AG

proti

Verein für Konsumenteninformation,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory J.-C. Bonichot, sudcovia L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan a N. Jääskinen (spravodajca),

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: M. Krausenböck, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 13. februára 2020,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- DenizBank AG, v zastúpení: G. Ganzger a A. Egger, Rechtsanwälte,
- Verein für Konsumenteninformation, v zastúpení: S. Langer, Rechtsanwalt,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Vláčil a S. Šindelková, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

- portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, S. Jaulino a G. Fonseca, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Braun, T. Scharf, H. Tserepa-Lacombe, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 30. apríla 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 bodu 14, článku 52 bodu 6 písm. a) v spojení s článkom 54 ods. 1 a článku 63 ods. 1 písm. a) a b) smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES (Ú. v. EÚ L 337, 2015, s. 35).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi DenizBank AG, spoločnosťou založenou podľa rakúskeho práva, a Verein für Konsumenteninformation (združenie na informovanie spotrebiteľov, Rakúsko, ďalej len „VKI“) vo veci platnosti zmluvných podmienok týkajúcich sa používania personalizovaných multifunkčných platobných kariet, najmä funkcie komunikácie na krátku vzdialenosť (*Near Field Communication*) (ďalej len „funkcia NFC“), ktorá sa bežne nazýva funkciou „bezkontaktné platby“.

Právny rámec

Smernica 93/13/EHS

- 3 Článok 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288) stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

- a) ‚nekalé podmienky‘ znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3;
 - b) ‚spotrebiteľ‘ znamená akúkoľvek fyzickú osobu, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom, nevzťahujúcim sa k je[j] obchodom, podnikaniu alebo povolaniu;
 - c) ‚predajca alebo dodávateľ‘ znamená akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom vzťahujúcim sa k je[j] obchodom, podnikaniu alebo povolaniu bez ohľadu na to či má verejnú alebo súkromnú formu vlastníctva.“
- 4 Článok 3 tejto smernice stanovuje:

„1. Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery [dobrej viery – *neoficiálny preklad*] spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

...

3. Príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.“

5 Podľa článku 6 ods. 1 uvedenej smernice platí, že:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

6 Článok 8 tej istej smernice stanovuje, že „členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou [prísnejšie ustanovenia zlučiteľné so Zmluvou – *neoficiálny preklad*] v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa [na zabezpečenie vyššej úrovne – *neoficiálny preklad*] ochrany spotrebiteľa“.

7 Príloha smernice 93/13, ktorá obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam „podmien[ok] uveden[ých] v článku 3 ods. 3“ tejto smernice, v bode 1 písm. j) uvádza „podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je umožniť predajcovi alebo dodávateľovi jednostranne meniť zmluvné podmienky bez právneho dôvodu, ktorý je uvedený v zmluve“. Bod 2 tejto prílohy vymedzuje pôsobnosť uvedeného bodu j).

Smernica (EÚ) 2015/2366

8 Smernicou (EÚ) 2015/2366 bola od 13. januára 2018 zrušená smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES (Ú. v. EÚ L 319, 2007, s. 1).

9 Podľa odôvodnení 6, 53 až 55, 63, 81, 91 a 96 smernice 2015/2366 platí, že:

„(6) ... hráčom na trhu by sa mali zaručiť rovnocenné prevádzkové podmienky, čím sa umožní, aby nové spôsoby platby oslovili širší trh, a zabezpečí sa vyššia úroveň ochrany spotrebiteľa pri využívaní uvedených platobných služieb v rámci celej Únie. Malo by to vytvoriť efektívnosť platobného systému ako celku a viesť k širšiemu výberu a väčšej transparentnosti platobných služieb, pričom by sa mala zároveň posilniť dôvera spotrebiteľov v harmonizovaný trh s platbami.

...

(53) Keďže spotrebiteľia a podniky nie sú v rovnakej situácii, nepotrebnú ani rovnakú úroveň ochrany. Hoci je dôležité zaručiť práva spotrebiteľov ustanoveniami, od ktorých sa nemožno zmluvne odchyliť, je rozumné, aby sa podniky a organizácie mohli dohodnúť inak, ak nejde o dohodu so spotrebiteľom. ...

(54) Touto smernicou by sa mali určiť povinnosti poskytovateľov platobných služieb, pokiaľ ide o poskytovanie informácií používateľom platobných služieb, ktorým by sa o platobných službách mali poskytnúť prehľadné informácie na rovnako vysokej úrovni, aby sa mohli rozhodnúť na základe dobrej informovanosti a aby si mohli slobodne zvoliť služby v rámci celej Únie. ...

(55) Spotrebiteľia by mali byť chránení pred nekalými a zavádzajúcimi praktikami v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES [z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (Ú. v. EÚ L 149, 2005, s. 22)], ako aj so smernicami Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES [z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (Ú. v. ES L 178, 2000, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399)], 2002/65/ES

[z 23. septembra 2002 o poskytovaní finančných služieb spotrebiteľom na diaľku a o zmene a doplnení smernice Rady 90/619/EHS a smerníc 97/7/ES a 98/27/ES (Ú. v. ES L 271, 2002, s. 16; Mim. vyd. 06/004, s. 321)], 2008/48/ES [z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, 2008, s. 66)], 2011/83/EÚ [z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES (Ú. v. EÚ L 304, 2011, s. 64)] a 2014/92/EÚ [z 23. júla 2014 o porovnateľnosti poplatkov za platobné účty, o presune platobných účtov a o prístupe k platobným účtom so základnými funkciami (Ú. v. EÚ L 257, 2014, s. 214)]. Ustanovenia uvedených smerníc sa uplatňujú naďalej. Mal by sa však vysvetliť najmä vzťah medzi požiadavkami na poskytovanie informácií pred uzavretím zmluvy stanovenými v tejto smernici a smernici 2002/65/ES.

...

- (63) S cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa by členské štáty mali mať v záujme spotrebiteľa možnosť zachovať alebo zaviesť obmedzenia alebo zákazy jednostranných zmien podmienok rámcovej zmluvy, napríklad ak na takúto zmenu neexistuje opodstatnený dôvod.

...

- (81) Nástroje na vykonávanie platieb nízkej hodnoty by mali predstavovať lacnú a ľahko použiteľnú alternatívu v prípade tovaru a služieb nízkej hodnoty a nemali by byť zbytočne zaťažované nadmernými požiadavkami. ... Aj napriek jednoduchšiemu režimu by používatelia platobných služieb mali mať primeranú ochranu vzhľadom na obmedzené riziká, aké uvedené platobné nástroje predstavujú, najmä pokiaľ ide o predplatené platobné nástroje.

...

- (91) Poskytovatelia platobných služieb sú zodpovední za bezpečnostné opatrenia. Uvedené opatrenia musia byť primerané daným bezpečnostným rizikám. Poskytovatelia platobných služieb by mali ustanoviť rámec na zmiernenie rizík a mali by zachovávať účinné postupy na zvládanie incidentov. ... Navyše s cieľom zabezpečiť, aby boli škody vzniknuté používateľom... je nevyhnutné, aby sa od poskytovateľov platobných služieb vyžadovalo bez zbytočného odkladu hlásiť závažné bezpečnostné incidenty príslušným orgánom. ...

...

- (96) Bezpečnostné opatrenia by mali byť zlučiteľné s úrovňou rizika spojeného s platobnou službou. S cieľom umožniť vyvinutie užívateľsky prijateľných a dostupných platobných prostriedkov pre nízkorizikové platby, napríklad bezkontaktné platby s nízkou hodnotou v mieste predaja, či už pomocou mobilného telefónu alebo bez neho, by sa mali v regulačných technických predpisoch spresniť výnimky z uplatňovania bezpečnostných požiadaviek. ...“

¹⁰ Článok 4 tejto smernice s názvom „Vymedzenie pojmov“ znie takto:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

...

8. „platiteľ“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá je majiteľom platobného účtu a ktorá povolí platobný príkaz z tohto platobného účtu, alebo v prípade, že platobný účet neexistuje, fyzická alebo právnická osoba, ktorá dáva platobný príkaz;

9. „príjemca platby“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá je zamýšľaným príjemcom finančných prostriedkov, ktoré sú predmetom platobnej transakcie;
10. „používateľ platobných služieb“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá používa platobnú službu ako platiteľ, príjemca platby, alebo ako platiteľ aj príjemca platby;
- ...
14. „platobný nástroj“ je personalizované zariadenie (zariadenia) a/alebo súbor postupov dohodnutých medzi používateľom platobných služieb a poskytovateľom platobných služieb, ktoré sa používajú na iniciovanie platobného príkazu;
- ...
20. „spotrebiteľ“ je fyzická osoba, ktorá v zmluvách o poskytovaní platobných služieb, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, koná inak než na účely svojej obchodnej, podnikateľskej alebo profesijnej činnosti;
21. „rámcová zmluva“ je zmluva o poskytovaní platobných služieb, ktorou sa riadi budúci výkon jednotlivých a následných platobných transakcií a ktorá môže obsahovať povinnosť a podmienky zriadenia platobného účtu;
- ...
29. „autentifikácia“ je postup, ktorý poskytovateľovi platobných služieb umožňuje overiť totožnosť používateľa platobných služieb alebo platnosť používania konkrétneho platobného nástroja vrátane použitia personalizovaných bezpečnostných prvkov používateľa;
30. „silná autentifikácia zákazníka“ je autentifikácia na základe použitia dvoch alebo viacerých prvkov, ktoré sú kategorizované ako poznatok (niečo, čo vie len používateľ), vlastníctvo (niečo, čo má len používateľ) a inherencia (niečo, čím používateľ je) a sú nezávislé v tom zmysle, že narušenie jedného prvku nenaruší spoľahlivosť ostatných prvkov, pričom je vytvorená takým spôsobom, aby chránila dôvernosť autentifikačných údajov;
31. „personalizované bezpečnostné prvky“ sú personalizované prvky, ktoré poskytne poskytovateľ platobných služieb používateľovi platobných služieb na účely autentifikácie;
- ...“
- 11 Hlava III smernice 2015/2366 s názvom „Transparentnosť podmienok a požiadavky na poskytovanie informácií o platobných službách“ obsahuje kapitolu 1 týkajúcu sa „Všeobecn[ých] pravid[iel]“, ktorá obsahuje články 38 až 42 tejto smernice.
- 12 Článok 38 uvedenej smernice, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, v odseku 1 stanovuje:
- „Táto hlava sa uplatňuje na jednorazové platobné transakcie, rámcové zmluvy a platobné transakcie, na ktoré sa tieto zmluvy vzťahujú. Strany sa môžu dohodnúť, že sa táto hlava neuplatňuje v celom rozsahu alebo sčasti, ak používateľ platobných služieb nie je spotrebiteľom.“

- 13 Článok 42 tej istej smernice, nazvaný „Odchýlka [od] požiadaviek na poskytovanie informácií pri nástrojoch na vykonávanie platieb nízkej hodnoty a elektronických peniazoch“, stanovuje:

„1. V prípade platobných nástrojov, ktoré sa na základe príslušnej rámcovej zmluvy týkajú iba jednotlivých platobných transakcií nepresahujúcich 30 [eur] alebo pre ktoré je buď stanovený výdavkový limit vo výške 150 [eur] alebo na ktorých sa uchováávajú finančné prostriedky v sume, ktorá nikdy nepresiahne 150 [eur]

- a) odchylné od článkov 51, 52 a 56, poskytovateľ platobných služieb poskytuje platiteľovi len informácie o hlavných charakteristických znakoch platobnej služby vrátane spôsobu, akým sa platobný nástroj môže používať, povinnostiach, účtovaných poplatkoch a iné podstatné informácie potrebné na prijatie informovaného rozhodnutia spolu s uvedením, kde sa dajú ľahko získať všetky ostatné informácie a podmienky vymedzené v článku 52;
- b) odchylné od článku 54 možno dohodnúť, že od poskytovateľa platobných služieb sa nevyžaduje, aby navrhoval zmeny podmienok rámcovej zmluvy rovnakým spôsobom, ako je ustanovené v článku 51 ods. 1;

...“

- 14 Hlava III smernice 2015/2366 obsahuje kapitolu 3 týkajúcu sa „Rámcov[ých] zml[úv]“, ktorá pozostáva z článkov 50 až 58 tejto smernice.

- 15 Článok 51 tejto smernice s názvom „Všeobecné informácie poskytnuté vopred“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty vyžadujú, aby poskytovateľ platobných služieb používateľovi platobných služieb v dostatočnom predstihu pred tým, než sa používateľ platobných služieb zaviazal akoukoľvek rámcovou zmluvou alebo ponukou, poskytol v papierovej forme alebo na inom trvalom nosiči údajov informácie a podmienky vymedzené v článku 52. Informácie a podmienky musia byť formulované s ľahko pochopiteľnými slovami a jasne a zrozumiteľne v úradnom jazyku členského štátu, v ktorom sa platobná služba ponúka, alebo v akomkoľvek inom jazyku, na ktorom sa strany dohodnú.“

- 16 Článok 52 tejto smernice s názvom „Informácie a podmienky“ stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby sa používateľovi platobných služieb poskytli tieto informácie a podmienky:

...

6. v súvislosti so zmenami rámcovej zmluvy a jej ukončením:

- a) v prípade dohody informácia, že platí domnienka, že používateľ platobných služieb prijal zmeny podmienok v súlade s článkom 54, pokiaľ pred navrhovaným dňom nadobudnutia účinnosti týchto zmien neoznámil poskytovateľovi platobných služieb, že tieto zmeny neprijíma;

...“

- 17 Článok 54 uvedenej smernice s názvom „Zmeny podmienok rámcovej zmluvy“ v odseku 1 stanovuje:

„Každú zmenu rámcovej zmluvy alebo informácií a podmienok vymedzených v článku 52 predkladá poskytovateľ platobných služieb rovnakým spôsobom, aký je uvedený v článku 51 ods. 1, a to najneskôr dva mesiace pred navrhovaným dátumom začatia uplatňovania zmien. Používateľ platobných služieb môže zmeny akceptovať alebo odmietnuť pred dátumom ich navrhovaného nadobudnutia účinnosti.“

V relevantných prípadoch v súlade s článkom 52 bodom 6 písm. a) poskytovateľ platobných služieb informuje používateľa platobných služieb, že ak pred navrhovaným dátumom nadobudnutia účinnosti týchto zmien neoznámí poskytovateľovi platobných služieb, že tieto zmeny neakceptuje, platí domnienka, že tieto zmeny akceptoval. Poskytovateľ platobných služieb informuje používateľa platobných služieb aj o tom, že ak používateľ platobných služieb uvedené zmeny odmietne, používateľ platobných služieb má právo vypovedať rámcovú zmluvu bezplatne s účinnosťou v ktoromkoľvek okamihu až do dátumu, ku ktorému by sa zmeny začali uplatňovať.“

18 Hlava IV smernice 2015/2366 s názvom „Práva a povinnosti týkajúce sa poskytovania a používania platobných služieb“ obsahuje kapitolu 1 týkajúcu sa „Spoločn[ých] ustanoven[í]“, ktorá sa skladá z článkov 61 až 63 tejto smernice.

19 Článok 63 tejto smernice s názvom „Výnimka pre nástroje na vykonávanie platieb nízkej hodnoty a elektronické peniaze“ v odseku 1 stanovuje:

„V prípade platobných nástrojov, ktoré sa na základe rámcovej zmluvy týkajú iba jednotlivých platobných transakcií nepresahujúcich 30 [eur], alebo pre ktoré je buď stanovený výdavkový limit 150 [eur], alebo na ktorých sa uchováajú finančné prostriedky v sume, ktorá nikdy nepresiahne 150 [eur], sa poskytovatelia platobných služieb môžu dohodnúť so svojimi používateľmi platobných služieb, že:

a) článok 69 ods. 1 písm. b), článok 70 ods. 1 písm. c) a d) a článok 74 ods. 3 sa neuplatňujú, ak sa platobný nástroj nemôže zablokovať alebo ak sa nedá zabrániť ďalšiemu používaniu platobného nástroja;

b) články 72 a 73 a článok 74 ods. 1 a 3 sa neuplatňujú, ak sa platobný nástroj používa anonymne alebo poskytovateľ platobných služieb nemôže dokázať z iných dôvodov, ktoré vyplývajú z povahy platobného nástroja, že platobná transakcia bola autorizovaná;

...“

20 Hlava IV smernice 2015/2366 obsahuje okrem iného kapitolu 2 týkajúcu sa „Autorizáci[e] platobných transakcií“, ktorá pozostáva z článkov 64 až 77 tejto smernice.

21 Článok 69 tejto smernice s názvom „Povinnosti používateľa platobných služieb vo vzťahu k platobným nástrojom a personalizovaným bezpečnostným prvkom“ v odseku 1 stanovuje:

„Používateľ platobných služieb oprávnený na používanie platobného nástroja:

...

b) bez zbytočného odkladu oznámí poskytovateľovi platobných služieb alebo ním určenému subjektu zistenie straty, odcudzenia, zneužitia alebo neautorizované použitie platobného nástroja.“

22 Článok 70 uvedenej smernice s názvom „Povinnosti poskytovateľa platobných služieb vo vzťahu k platobným nástrojom“ v odseku 1 stanovuje:

„Poskytovateľ platobných služieb vydávajúci platobný nástroj:

...

- c) zabezpečí nepretržitú dostupnosť vhodných prostriedkov, aby mohol používateľ platobných služieb splniť svoju oznamovaciu povinnosť podľa článku 69 ods. 1 písm. b) alebo požiada o odblokovanie platobného nástroja podľa článku 68 ods. 4; na žiadosť poskytuje poskytovateľ platobných služieb používateľovi platobných služieb prostriedky preukazujúce splnenie oznamovacej povinnosti používateľa platobných služieb v období 18 mesiacov po oznámení;
- d) poskytne používateľovi platobných služieb možnosť vykonať oznámenie podľa článku 69 ods. 1 písm. b) bezplatne a môže účtovať, ak vôbec, iba náklady na výmenu priamo súvisiace s platobným nástrojom;

...“

- 23 Článok 72 tej istej smernice, nazvaný „Dôkaz o autentifikácii a vykonaní platobných transakcií“, stanovuje:

„1. Členské štáty vyžadujú v prípade, keď používateľ platobných služieb popiera, že vykonanú platobnú transakciu autorizoval, alebo tvrdí, že platobná transakcia nebola správne vykonaná, aby bolo na poskytovateľovi platobných služieb, aby dokázal, že platobná transakcia bola autentifikovaná, riadne zaznamenaná, zaúčtovaná a že ju neovplyvnila technická porucha ani iný nedostatok služby, ktorú poskytuje poskytovateľ platobných služieb.

Ak je platobná transakcia iniciovaná prostredníctvom poskytovateľa platobných iniciačných služieb, poskytovateľ platobných iniciačných služieb musí dokázať, že v rámci jeho sféry pôsobnosti bola platobná transakcia autentifikovaná, riadne zaznamenaná a neovplyvnila ju technická porucha ani iné nedostatky spojené s platobnou službou, za ktorú je zodpovedný.

2. V prípade, že používateľ platobných služieb popiera, že autorizoval vykonanú platobnú transakciu, použitie platobného nástroja, ktoré zaznamenal poskytovateľ platobných služieb, vrátane, ak je to relevantné, poskytovateľa platobných iniciačných služieb, ako také nie je nevyhnutne dostatočným dôkazom, že platiteľ autorizoval danú platobnú transakciu alebo že pri plnení jednej alebo viacerých povinností podľa článku 69 konal platiteľ podvodným spôsobom alebo úmyselne konanie opomenul alebo konal s hrubou nedbanlivosťou. Poskytovateľ platobných služieb vrátane, ak je to relevantné, poskytovateľa platobných iniciačných služieb, poskytne podporné dôkazy na dokázanie podvodu alebo hrubej nedbanlivosti používateľa platobných služieb.“

- 24 Článok 73 smernice 2015/2366, nazvaný „Zodpovednosť poskytovateľa platobných služieb za neautorizované platobné transakcie“, znie takto:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby bez toho, aby bol dotknutý článok 71, v prípade neautorizovanej platobnej transakcie poskytovateľ platobných služieb platiteľa vrátil platiteľovi sumu neautorizovanej platobnej transakcie bezodkladne, a v každom prípade najneskôr do konca nasledujúceho pracovného dňa, po tom, ako túto transakciu zistil alebo o nej bol informovaný, s výnimkou prípadu, keď poskytovateľ platobných služieb platiteľa má dôvodné podozrenie, že došlo k podvodu, a písomne oznámi tieto dôvody príslušnému vnútroštátnemu orgánu. V relevantných prípadoch poskytovateľ platobných služieb platiteľa navráti platobný účet, z ktorého sa finančné prostriedky odpísali, do stavu, v ktorom by bol, keby sa neautorizovaná platobná transakcia neuskutočnila. Tým sa tiež zabezpečí, aby dátum pripísania finančných prostriedkov na platobný účet platiteľa nebol neskorší než dátum, keď sa suma odpísala.

2. Ak sa platobná transakcia iniciuje prostredníctvom poskytovateľa platobných iniciačných služieb, poskytovateľ platobných služieb spravujúci účet vráti bezodkladne, a v každom prípade najneskôr do konca nasledujúceho pracovného dňa sumu neautorizovanej platobnej transakcie a v relevantných prípadoch navráti platobný účet, z ktorého sa finančné prostriedky odpísali, do stavu, v ktorom by bol, keby sa neautorizovaná platobná transakcia neuskutočnila.

Ak je poskytovateľ platobných iniciačných služieb zodpovedný za neautorizovanú platobnú transakciu, bezodkladne nahradí poskytovateľovi platobných služieb spravujúcemu účet na jeho žiadosť vzniknuté straty alebo sumy zaplatené v dôsledku vrátenia finančných prostriedkov platiteľovi vrátane sumy neautorizovanej platobnej transakcie. V súlade s článkom 72 ods. 1 musí poskytovateľ platobných iniciačných služieb dokázať, že v rámci jeho sféry pôsobnosti bola platobná transakcia autentifikovaná, riadne zaznamenaná a neovplyvnila ju technická porucha ani iné nedostatky spojené s platobnou službou, za ktorú je zodpovedný.

3. Ďalšia finančná náhrada sa môže určiť v súlade s právom, ktoré sa uplatňuje na zmluvu uzavretú medzi platiteľom a poskytovateľom platobných služieb alebo v relevantných prípadoch na zmluvu uzavretú medzi platiteľom a poskytovateľom platobných iniciačných služieb.“

25 Článok 74 tejto smernice, nazvaný „Zodpovednosť platiteľa za neautorizované platobné transakcie“, v odsekoch 1 a 3 stanovuje:

„1. Odchylné od článku 73 môže byť platiteľ povinný znášať straty, a to až do maximálnej výšky 50 [eur], súvisiace s akýmikoľvek neautorizovanými platobnými transakciami vyplývajúcimi z použitia strateného alebo odcudzeného platobného nástroja alebo zo zneužitia platobného nástroja.

Prvý pododsek sa neuplatňuje, ak:

- a) stratu, odcudzenie alebo zneužitie platobného nástroja nemohol platiteľ zistiť pred platbou, okrem prípadov, keď platiteľ konal podvodným spôsobom, alebo
- b) strata bola zapríčinená konaním alebo opomenutím zamestnanca, agenta alebo pobočky poskytovateľa platobných služieb či subjektu povereného externým vykonávaním činnosti poskytovateľa platobných služieb.

Platiteľ znáša všetky straty súvisiace s akýmikoľvek neautorizovanými platobnými transakciami, ak mu vznikli podvodným konaním alebo nesplnením jednej či viacerých povinností stanovených v článku 69, či už úmyselne alebo v dôsledku hrubej nedbanlivosti. V takýchto prípadoch sa neuplatňuje maximálna suma uvedená v prvom pododseku.

Ak platiteľ nekonal podvodným spôsobom ani nemal v úmysle nesplniť svoje povinnosti podľa článku 69, členské štáty môžu znížiť zodpovednosť uvedenú v tomto odseku, pričom zohľadnia najmä povahu personalizovaných bezpečnostných prvkov a osobitné okolnosti, za ktorých došlo k strate, odcudzeniu alebo zneužitiu platobného nástroja.

...

3. Platiteľ neznáša žiadne finančné straty vyplývajúce z použitia strateného, odcudzeného alebo zneužitého platobného nástroja po tom, ako oznámil skutočnosť v súlade s článkom 69 ods. 1 písm. b), okrem prípadov, keď platiteľ konal podvodným spôsobom.

Ak poskytovateľ platobných služieb nezabezpečí nepretržité primerané prostriedky na splnenie oznamovacej povinnosti týkajúcej sa strateného, odcudzeného alebo zneužitého platobného nástroja, ako sa vyžaduje podľa článku 70 ods. 1 písm. c), platiteľ nenesie zodpovednosť za finančné dôsledky vyplývajúce z použitia tohto platobného nástroja okrem prípadov, keď platiteľ konal podvodným spôsobom.“

26 Článok 107 s názvom „Úplná harmonizácia“, ktorý sa nachádza v hlave VI smernice 2015/2366, ktorá sa týka „Záverečn[ých] ustanoven[í]“, stanovuje:

„1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 2, článok 8 ods. 3, článok 32, článok 38 ods. 2, článok 42 ods. 2, článok 55 ods. 6, článok 57 ods. 3, článok 58 ods. 3, článok 61 ods. 2 a 3, článok 62 ods. 5, článok 63 ods. 2 a 3, článok 74 ods. 1 štvrtý pododsek a článok 86, nesmú členské štáty, pokiaľ táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia, zachovávať ani zavádzať iné ustanovenia, než sú stanovené v tejto smernici.

...

3. Členské štáty zabezpečia, aby sa poskytovatelia platobných služieb neodchyľovali na úkor používateľov platobných služieb od ustanovení vnútroštátneho práva, ktorými sa transponuje táto smernica, okrem prípadov výslovne v nej stanovených.

Poskytovatelia platobných služieb sa však môžu rozhodnúť poskytnúť používateľom platobných služieb priaznivejšie podmienky.“

Delegované nariadenie (EÚ) 2018/389

27 Podľa odôvodnení 9 a 11 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2018/389 z 27. novembra 2017, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366, pokiaľ ide o regulačné technické predpisy pre silnú autentifikáciu zákazníka a spoločné a bezpečné otvorené komunikačné normy (Ú. v. EÚ L 69, 2018, s. 23), platí, že:

„(9) V súlade so smernicou (EÚ) 2015/2366 sa vymedzili výnimky zo zásady silnej autentifikácie zákazníka na základe úrovne rizika, sumy, častosti výskytu a platobného kanála používaného na vykonanie platobnej transakcie.

...

(11) Výnimky pre bezkontaktné platby nízkej hodnoty na predajných miestach, pri ktorých sa zohľadňuje aj maximálny počet po sebe nasledujúcich transakcií alebo určitá stanovená maximálna hodnota po sebe nasledujúcich transakcií bez uplatnenia silnej autentifikácie zákazníka, umožňujú vývoj používateľsky ústretových a nízkorizikových platobných služieb, a preto by sa mali poskytovať. ...“

28 Článok 1 delegovaného nariadenia 2018/389, nazvaný „Predmet úpravy“, stanovuje:

„Týmto nariadením sa stanovujú požiadavky, ktoré musia poskytovatelia platobných služieb dodržiavať na účely vykonávania bezpečnostných opatrení, ktoré im umožňujú:

- a) uplatňovať postup silnej autentifikácie zákazníka v súlade s článkom 97 smernice (EÚ) 2015/2366;
- b) poskytnúť výnimku z uplatňovania bezpečnostných požiadaviek týkajúcich sa silnej autentifikácie zákazníka za vymedzených a obmedzených podmienok na základe úrovne rizika, sumy a častosti výskytu platobnej transakcie a platobného kanála použitého na vykonanie platobnej transakcie;

...“

29 Článok 2 tohto delegovaného nariadenia s názvom „Všeobecné požiadavky na autentifikáciu“ v odseku 1 prvom pododseku stanovuje:

„Poskytovatelia platobných služieb majú zavedené mechanizmy monitorovania transakcií, ktoré im umožnia zistiť neautorizované alebo podvodné platobné transakcie na účely vykonávania bezpečnostných opatrení uvedených v článku 1 písm. a) a b).“

30 Článok 11 uvedeného delegovaného nariadenia, nazvaný „Bezkontaktné platby na predajných miestach“, znie takto:

„Poskytovatelia platobných služieb majú možnosť neuplatňovať silnú autentifikáciu zákazníka pod podmienkou splnenia požiadaviek stanovených v článku 2, ak platiteľ iniciuje bezkontaktnú elektronickú platobnú transakciu, a to za predpokladu, že sú splnené tieto podmienky:

- a) jednotlivá suma bezkontaktnej elektronickej platobnej transakcie nepresahuje sumu 50 [eur] a
- b) kumulatívna suma predchádzajúcich bezkontaktných elektronických platobných transakcií iniciovaných prostredníctvom platobného nástroja s bezkontaktnou funkciou od dátumu posledného uplatnenia silnej autentifikácie zákazníka nepresahuje 150 [eur], alebo
- c) počet po sebe nasledujúcich bezkontaktných elektronických platobných transakcií iniciovaných prostredníctvom platobného nástroja s bezkontaktnou funkciou od posledného uplatnenia silnej autentifikácie zákazníka nie je väčší ako päť.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

31 VKI je združenie so sídlom v Rakúsku, ktoré je podľa rakúskej právnej úpravy oprávnené podať žalobu na ochranu záujmov spotrebiteľov.

32 DenizBank je banková inštitúcia vykonávajúca svoju činnosť na území Rakúska. V rámci vzťahov so svojimi zákazníkmi táto spoločnosť používa všeobecné obchodné podmienky, najmä pokiaľ ide o používanie platobných kariet vybavených funkciou NFC. Uvedená funkcia, ktorá sa automaticky aktivuje pri prvom použití karty zákazníkom, umožňuje pri pokladnici vybavenej vhodným zariadením platiť malé sumy do výšky 25 eur za jednotku bez vloženia karty do platobného terminálu a bez toho, aby bolo potrebné zadať osobný identifikačný kód (ďalej len „PIN kód“). Zaplatenie vyšších súm naopak podlieha autentifikácii prostredníctvom PIN kódu.

33 Obsah týchto všeobecných obchodných podmienok, ktoré sú relevantné v prejednávanej veci, možno zhrnúť takto:

- podmienka 14 stanovuje okrem iného, že zmeny všeobecných obchodných podmienok týkajúce sa debetných kariet sa zákazníkovi predložia najneskôr dva mesiace pred predpokladaným dátumom ich nadobudnutia účinnosti, a že platí domnienka, že zákazník tieto zmeny prijal, pokiaľ pred týmto dátumom výslovne nevzniesol námietky, pričom zákazník v postavení spotrebiteľa má možnosť bezplatnej výpovede zmluvy, o čom musí byť informovaný v návrhu zmeny, ktorý mu zaslala DenizBank,
- podmienka 15 stanovuje, že DenizBank nie je povinná preukázať, že platby malých súm uskutočnené bez zadania osobného kódu, teda prostredníctvom funkcie NFC, boli autorizované, ani že tieto operácie neboli narušené technickým zlyhaním alebo inou poruchou,
- podmienka 16 zbavuje DenizBank zodpovednosti a akejkolvek povinnosti vrátenia peňazí v prípade, že majiteľ karty takéto platobné transakcie neautorizoval,

- podmienka 17 stanovuje, že majiteľ bankového účtu znáša riziko zneužitia jeho karty pre platby tohto druhu,
 - v podmienke 18 sa uvádza, že v prípade straty bankomatovej karty, napríklad v dôsledku stratenia alebo odcudzenia, je technicky nemožné zablokovať kartu, pokiaľ ide o platby nízkych súm, a že aj po zablokovaní môžu byť takéto platby ešte vykonané až do celkovej výšky 75 eur bez toho, aby si bolo u DenizBank možné nárokovať ich vrátenie,
 - podmienka 19 stanovuje, že ustanovenia týkajúce sa kartových služieb sa v zásade uplatňujú aj na platby nízkych súm.
- 34 Podaním z 9. augusta 2016 podalo VKI na Handelsgericht Wien (Obchodný súd Viedeň, Rakúsko) žalobu na zdržanie sa konania, ktorou sa domáhalo, aby sa spoločnosť DenizBank zakázalo používať vyššie uvedených šesť podmienok z toho dôvodu, že sú neplatné. DenizBank na svoju obranu uviedla, že podmienka 14 je v súlade s právom a že je potrebné samostatne posúdiť rôzne platobné funkcie kariet vybavených funkciou NFC.
- 35 Rozsudkom z 28. apríla 2017 prvostupňový súd vyhovel návrhu VKI. Rozhodol, že podmienka 14 je hrubo nespravodlivá a že na funkciu NFC sa nevzťahujú odchylné ustanovenia stanovené pre nástroje na vykonávanie platieb nízkych súm z toho dôvodu, že karta mohla byť tiež použitá na iné druhy platieb a funkcia NFC nemôže byť sama osebe považovaná za platobný nástroj.
- 36 Rozsudkom z 20. novembra 2017 Oberlandesgericht Wien (Vyšší krajský súd Viedeň, Rakúsko), na ktorý bolo podané odvolanie, čiastočne potvrdil rozsudok vydaný v prvostupňovom konaní. Tento súd sa najmä domnieval, že používanie funkcie NFC nepredstavuje používanie platobného nástroja, ale možno ho prirovnáť k transakciám kreditných kariet uskutočneným poštou alebo telefonicky. V tejto súvislosti uviedol, že funkcia NFC sa na rozdiel od „elektronickej peňaženky“ aktivuje automaticky, a že karta vybavená touto funkciou nie je anonymizovaná, ale súčasne personalizovaná a zabezpečená prostredníctvom kódu.
- 37 VKI a DenizBank podali na Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, proti takto vydanému rozsudku v odvolacom konaní opravné prostriedky „Revision“.
- 38 Tento súd po prvé uvádza, že opakovane rozhodol, že podstatné zmeny podmienok rámcovej zmluvy zo strany poskytovateľa platobných služieb nemôžu byť predmetom konkludentného súhlasu zákazníka, ako to vyplýva z bodu 14 všeobecných obchodných podmienok, o ktoré ide vo veci samej. Domnieva sa, že takáto zmena by bola v rozpore s článkom 52 bodom 6 písm. a) a článkom 54 ods. 1 smernice 2015/2366, prebratým do rakúskeho právneho poriadku v rovnakom znení prostredníctvom Zahlungsdienstegesetz 2018 (zákon o platobných službách z roku 2018, BGBl. I, 17/2018), ako aj s cieľom ochrany spotrebiteľov vyjadreným v odôvodnení 63 tejto smernice. Dodáva, že podľa neho treba uvedenú podmienku podriaďiť dodatočnej kontrole podľa smernice 93/13. Uvádza, že jeho vyššie uvedená judikatúra však bola kritizovaná v časti rakúskej právnej náuky, podľa ktorej najmä platí, že záujmy podnikov sa majú vyvažovať so záujmami spotrebiteľov, ktorí by navyše mohli mať zo zmien takéhoto typu prospech.
- 39 Po druhé sa vnútroštátny súd s odkazom na judikatúru Súdneho dvora, najmä na body 33 a 35 rozsudku z 9. apríla 2014, T-Mobile Austria (C-616/11, EU:C:2014:242), domnieva, že iniciovanie platobného príkazu použitím funkcie NFC platobnej karty spojenej s určitým bankovým účtom by mohlo predstavovať nepersonalizovaný „súbor postupov“, a teda „platobný nástroj“ v zmysle článku 4 bodu 14 tejto smernice.

- 40 Za predpokladu, že by to tak bolo, sa vnútroštátny súd po tretie pýta, či platba vykonaná prostredníctvom funkcie NFC takejto personalizovanej karty môže byť považovaná za „anonymné“ použitie platobného nástroja v zmysle článku 63 ods. 1 písm. b) smernice 2015/2366, alebo či sa táto kvalifikácia uplatní len vtedy, ak bola platba vykonaná prostredníctvom karty, ktorá nie je spojená s konkrétnym účtom, a nemá žiadny iný prvok overenia okrem tých, ktoré sú definované v článku 4 bodoch 29 a 30 uvedenej smernice.
- 41 Po štvrté sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či je poskytovateľ platobných služieb, ktorý chce použiť výnimku stanovenú v článku 63 ods. 1 písm. a) smernice 2015/2366 povinný preukázať, že vzhľadom na najnovšie dostupné vedecké poznatky nie je možné platobný nástroj zablokovať alebo že nemožno brániť jeho ďalšiemu používaniu. Tento súd sa vyjadruje v prospech kladnej odpovede, a to z hľadiska ochrany spotrebiteľov a vzhľadom na to, že uvedený poskytovateľ je zodpovedný za bezpečnostné opatrenia podľa odôvodnenia 91 smernice 2015/2366. Spresňuje, že v prejednávanej veci DenizBank nespochybnila tvrdenie VKI, podľa ktorého takéto blokovanie bolo technicky uskutočniteľné.
- 42 Za týchto podmienok Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 52 bod 6 písm. a) v spojení s článkom 54 ods. 1 smernice [2015/2366], podľa ktorých sa uplatní domnienka o prijatí navrhovaných zmien zmluvných podmienok používateľom platobných služieb, ak tento používateľ platobných služieb pred navrhovaným dňom nadobudnutia účinnosti zmenených podmienok poskytovateľovi platobných služieb neoznami, že tieto zmeny neprijíma, vykladať v tom zmysle, že fikciu prijatia si možno neobmedzene dohodnúť pre akékoľvek zmluvné podmienky?
2. a) Má sa článok 4 ods. 14 smernice [2015/2366] vykladať v tom zmysle, že sa funkcia NFC personalizovanej multifunkčnej platobnej karty, ktorá slúži na vykonávanie platieb nízkej hodnoty na farchu súvisiaceho bankového účtu, považuje za platobný nástroj?
b) V prípade kladnej odpovede na druhú otázku písm. a):

Má sa článok 63 ods. 1 písm. b) smernice [2015/2366], ktorý upravuje výnimku pre nástroje na vykonávanie platieb nízkej hodnoty a elektronické peniaze vykladať v tom zmysle, že bezkontaktné vykonávanie platby nízkej hodnoty prostredníctvom NFC funkcie personalizovanej multifunkčnej platobnej karty sa má považovať za anonymné použitie platobného nástroja v zmysle tejto výnimky?
3. Má sa článok 63 ods. 1 písm. [a] smernice [2015/2366] vykladať tak, že poskytovateľ platobných služieb sa môže odvolávať na túto výnimku len vtedy, ak platobný nástroj s ohľadom na objektívny stav techniky preukázateľne nie je možné zablokovať alebo ak nemožno zabrániť jeho ďalšiemu použitiu?“
- 43 Súdny dvor 26. novembra 2019 na základe článku 101 svojho rokovacieho poriadku zaslal vnútroštátnemu súdu žiadosť o vysvetlenie, v ktorej ho vyzval, aby spresnil dôvody, pre ktoré sa treba domnievať, že smernica 2015/2366, rovnako ako rakúska právna úprava, ktorá ju prebrala, je *ratione temporis* uplatniteľná na spor vo veci samej, hoci VKI podalo návrh na začatie konania 9. augusta 2016, keď bola ešte účinná smernica 2007/64, keďže k jej zrušeniu došlo 13. januára 2018.
- 44 Vnútroštátny súd vo svojej odpovedi doručenej do kancelárie Súdného dvora 24. januára 2020 spresnil, že vnútroštátny súd, na ktorý bola podaná žaloba týkajúca sa príkazu nepoužívať v budúcnosti zmluvné podmienky, ktoré sú predmetom sporu vo veci samej, musí posúdiť zákonnosť týchto zmluvných podmienok nielen z hľadiska ustanovení platných v čase podania žaloby, ale aj z hľadiska ustanovení uplatniteľných po zrušení smernice 2007/64.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 45 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 52 bod 6 písm. a) smernice 2015/2366 v spojení s článkom 54 ods. 1 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že poskytovateľ platobných služieb, ktorý uzavrel rámcovú zmluvu s používateľom týchto služieb, sa s týmto používateľom môže dohodnúť, že sa bude predpokladať, že tento používateľ súhlasil so zmenou ich rámcovej zmluvy za podmienok stanovených v týchto ustanoveniach, a to aj vtedy, keď má používateľ postavenie spotrebiteľa, a bez ohľadu na to, aké zmluvné podmienky majú tejto domnienke podliehať.
- 46 Podľa článku 52 bodu 6 písm. a) smernice 2015/2366 členské štáty zabezpečia, aby bol používateľ platobných služieb informovaný o tom, že ak sa tak strany rámcovej zmluvy dohodnú, predpokladá sa, že prijal zmenu podmienok tejto zmluvy, ktorú navrhol poskytovateľ týchto služieb v súlade s článkom 54 ods. 1 uvedenej smernice, pokiaľ odmietnutie neoznámí tomuto poskytovateľovi pred navrhovaným dňom nadobudnutia účinnosti predmetnej zmeny.
- 47 Treba uviesť, ako to vyplýva z týchto ustanovení, že domnienka konkludentného súhlasu používateľa platobných služieb, ktorej uplatnenie bolo dohodnuté s poskytovateľom týchto služieb, sa týka len „zmien“ podmienok rámcovej zmluvy, teda úprav, ktoré nemajú vplyv na podmienky tejto rámcovej zmluvy v takej miere, aby ponuka poskytovateľa v skutočnosti predstavovala uzavretie novej zmluvy. Overiť, či sa táto posledná uvedená podmienka správne uplatňuje, prislúcha vnútroštátnemu súdu, ktorý rozhoduje o spore týkajúcom sa takéhoto konkludentného súhlasu.
- 48 Naopak, znenie článku 52 bodu 6 písm. a) smernice 2015/2366 v spojení s jej článkom 54 ods. 1 neobsahuje žiadne spresnenie týkajúce sa postavenia používateľa platobných služieb, ako sa uvádza v prvej otázke. Keď ale postavenie „spotrebiteľa“ v zmysle článku 4 bodu 20 tejto smernice predstavuje rozhodujúci prvok, jej ustanovenia to výslovne spresňujú, ako je to okrem iného v jej článku 38.
- 49 Z toho vyplýva, že článok 52 bod 6 písm. a) smernice 2015/2366 sa uplatňuje tak na používateľov platobných služieb, ktorí majú postavenie spotrebiteľov, ako aj na používateľov, ktorí toto postavenie nemajú.
- 50 Zo znenia uvedeného článku 52 bodu 6 písm. a) v spojení s uvedeným článkom 54 ods. 1 druhým pododsekom navyše vyplýva, že jediným cieľom prvého ustanovenia je stanoviť požiadavky v oblasti informovania pred uzavretím zmluvy, a nie určiť obsah zmien rámcovej zmluvy, ktoré môžu byť prijaté konkludentne, keďže tieto ustanovenia sa obmedzujú na uznanie, že takéto zmeny sú možné, a stanovenie úplnej transparentnosti v tejto súvislosti bez toho, aby definovali ich podstatu.
- 51 Túto analýzu podporuje systematický výklad článku 52 bodu 6 písm. a) smernice 2015/2366 v spojení s jej článkom 54 ods. 1.
- 52 Tento článok 52 s názvom „Informácie a podmienky“, ako aj článok 54 s názvom „Zmeny podmienok rámcovej zmluvy“ sa nachádzajú v kapitole 3 smernice 2015/2366 týkajúcej sa platobných transakcií, na ktoré sa vzťahuje rámcová zmluva, ktorá patrí do hlavy III tejto smernice, nazvanej „Transparentnosť podmienok a požiadavky na poskytovanie informácií o platobných službách“. Z toho vyplýva, že uvedené články 52 a 54 majú upravovať len podmienky a informácie, ktoré je poskytovateľ platobných služieb povinný oznámiť používateľovi jeho služieb, a nie definovať obsah vzájomných záväzkov, ktoré sú tieto osoby oprávnené zmluvne prijať, obsah, ktorý je upravený ustanoveniami hlavy IV tejto smernice s názvom „Práva a povinnosti týkajúce sa poskytovania a používania platobných služieb“.

- 53 Okrem toho článok 42 smernice 2015/2366, ktorý sa tiež nachádza v hlave III tejto smernice, nazvaný „Odchýlka [od] požiadaviek na poskytovanie informácií pri nástrojoch na vykonávanie platieb nízkej hodnoty a elektronických peniazoch“, jasne uvádza, že uvedené články 52 a 54 sa týkajú informácií o platobných službách, ktoré musí ich poskytovateľ poskytovať, ak mu nie je výslovne povolené sa od nich odchýliť.
- 54 Článok 51 tejto smernice navyše spresňuje, že poskytovateľ platobných služieb musí informácie a podmienky stanovené v článku 52 poskytnúť na trvalom nosiči a v jasnej a zrozumiteľnej forme v dostatočnom predstihu predtým, než sa používateľ platobných služieb zaviazne akoukoľvek rámcovou zmluvou alebo ponukou, aby sa používateľovi umožnilo vybrať si na základe úplnej znalosti veci, ako to vyplýva z odôvodnenia 54 uvedenej smernice.
- 55 Teleologický výklad článku 52 bodu 6 písm. a) smernice 2015/2366 v spojení s jej článkom 54 ods. 1 neodporuje vyššie uvedeným úvahám ako celku.
- 56 Je určite pravda, ako uvádzajú vnútroštátny súd a VKI, že odôvodnenie 63 tejto smernice stanovuje, že „s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa by členské štáty mali mať v záujme spotrebiteľa možnosť zachovať alebo zaviesť obmedzenia alebo zákazy jednostranných zmien podmienok rámcovej zmluvy, napríklad ak na takúto zmenu neexistuje opodstatnený dôvod“.
- 57 Z článku 107 smernice 2015/2366 však vyplýva, že účelom článku 52 bodu 6 písm. a) a článku 54 ods. 1 tejto smernice je dosiahnutie úplnej harmonizácie v oblasti, ktorú tieto ustanovenia upravujú, teda vzhľadom na ich znenie v oblasti predchádzajúceho informovania o konkludentnom súhlase so zmenami rámcovej zmluvy v prípade dohody strán v tomto zmysle a že ani členské štáty, ani poskytovatelia takýchto služieb sa od nich nemôžu odchýliť s výnimkou prípadu, že by sa títo poskytovatelia rozhodli poskytnúť používateľom ich služieb výhodnejšie podmienky.
- 58 Článok 52 bod 6 písm. a) v spojení s článkom 54 ods. 1 smernice 2015/2366 preto s ohľadom na odôvodnenie 63 tejto smernice nemožno vykladať v tom zmysle, že stanovuje obmedzenia týkajúce sa či už postavenia používateľa alebo typu zmluvných ustanovení, ktoré môžu byť dotknuté takýmito dohodami týkajúcimi sa konkludentne prijatých zmien.
- 59 Zároveň v súlade s ustálenou judikatúrou v rámci spolupráce s vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prináleží Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť prejednávany spor. Z tohto hľadiska môže Súdny dvor zo všetkých informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, vybrať normy a zásady práva Únie, ktoré si vyžadujú výklad so zreteľom na predmet sporu vo veci samej, aj keď tieto ustanovenia nie sú výslovne spomenuté v otázkach, ktoré mu predložil uvedený súd (pozri najmä rozsudky z 19. decembra 2019, Airbnb Ireland, C-390/18, EU:C:2019:1112, bod 36, ako aj z 12. marca 2020, Caisse d'assurance retraite et de santé au travail d'Alsace-Moselle, C-769/18, EU:C:2020:203, body 39 a 40).
- 60 V prejednávanej veci vnútroštátny súd v odôvodnení svojho návrhu správne konštatoval súvislosť medzi podmienkou 14 všeobecných obchodných podmienok, ktorá je predmetom konania vo veci samej, ktorej obsah je uvedený v bode 33 tohto rozsudku, a ustanoveniami smernice 93/13 týkajúcimi sa nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Okrem toho sa tento súd domnieva, že sporná podmienka v praxi môže viesť k jednostrannej zmene rámcovej zmluvy prostredníctvom domnienky prijatia, ktorá je v nej stanovená, keďže používatelia platobných služieb dostatočne neanalyzujú dôsledky takýchto ustanovení.
- 61 V tejto súvislosti treba konštatovať, že pokiaľ ide o používateľov platobných služieb, ktorí majú postavenie „spotrebiteľa“ v zmysle článku 2 smernice 93/13, kontrola nekalej povahy podmienky týkajúcej sa konkludentného súhlasu so zmenami rámcovej zmluvy, o akú ide vo veci samej, sa riadi ustanoveniami tejto smernice.

- 62 Z ustanovení smernice 2015/2366, najmä s prihliadnutím na jej odôvodnenie 55, totiž vyplýva, že ďalšie právne predpisy Únie týkajúce sa ochrany spotrebiteľov, ako je najmä smernica 2011/83, sa naďalej uplatňujú. V dôsledku toho sa v prípade, že používateľ platobných služieb má postavenie spotrebiteľa, smernica 2015/2366 môže uplatňovať súčasne so smernicou 93/13, zmenenou smernicou 2011/83, a teda bez toho, aby boli dotknuté opatrenia prijaté členskými štátmi na prebratie tejto poslednej uvedenej smernice, ktorá v oblasti, ktorú upravuje, vykonáva len minimálnu harmonizáciu, a teda umožňuje prijatie alebo zachovanie prísnejších vnútroštátnych opatrení zlučiteľných so Zmluvou s cieľom zabezpečiť vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľa (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. apríla 2020, *Condominio di Milano, via Meda*, C-329/19, EU:C:2020:263, bod 33).
- 63 Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 tak definuje rozsah, v akom podmienka obsiahnutá v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť vyhlásená za nekalú. Odsek 3 tohto článku 3 odkazuje na prílohu uvedenej smernice, ktorá obsahuje indikatívny zoznam takýchto podmienok, medzi ktorými sa v bode 1 písm. j) tejto prílohy nachádzajú „podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je... umožniť predajcovi alebo dodávateľovi jednostranne meniť zmluvné podmienky bez právneho dôvodu, ktorý je uvedený v zmluve“. Okrem toho článok 6 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje, že nekalá podmienka v zmysle tejto smernice nie je záväzná pre spotrebiteľa za podmienok stanovených uplatniteľným vnútroštátnym právom. Článok 8 uvedenej smernice spresňuje, že členské štáty môžu v oblasti, ktorú upravuje, prijať alebo si ponechať prísnejšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa, než sú opatrenia uvedené v tejto smernici, pokiaľ sú zlučiteľné so Zmluvou.
- 64 Prináleží teda vnútroštátnemu súdu, aby preskúmal, či podmienka 14 všeobecných obchodných podmienok týkajúca sa konkludentnej zmeny rámcovej zmluvy uzavretej so spotrebiteľom, o ktorú ide vo veci samej, je alebo nie je nekalá, a prípadne vyvodíť dôsledky z protiprávnosti tejto podmienky z hľadiska ustanovení smernice 93/13, a nie z hľadiska článku 52 bodu 6 písm. a) smernice 2015/2366 v spojení s jej článkom 54 ods. 1.
- 65 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že pokiaľ ide o štandardizované podmienky umožňujúce jednostrannú úpravu zmlúv, Súdny dvor už rozhodol, že tieto podmienky musia spĺňať požiadavky dobrej viery, rovnováhy a transparentnosti stanovené v smernici 93/13 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. marca 2013, *RWE Vertrieb*, C-92/11, EU:C:2013:180, bod 47).
- 66 V dôsledku toho treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 52 bod 6 písm. a) smernice 2015/2366 v spojení s článkom 54 ods. 1 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že upravuje informácie a podmienky, ktoré má poskytnúť poskytovateľ platobných služieb, ktorý sa chce s používateľom jeho služieb dohodnúť na domnienke prijatia zmeny rámcovej zmluvy, ktorú uzavreli v súlade s podmienkami stanovenými v týchto ustanoveniach, ale nestanovuje obmedzenia, pokiaľ ide o povahu používateľa alebo typ zmluvných podmienok, ktoré môžu byť predmetom takejto dohody, avšak bez toho, aby tým v prípade, že používateľ má postavenie spotrebiteľa, bola dotknutá možnosť preskúmania nekalej povahy týchto podmienok s ohľadom na ustanovenia smernice 93/13.

O druhej otázke písm. a)

- 67 Svojou druhou otázkou písm. a) sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 4 bod 14 smernice 2015/2366 vykladať v tom zmysle, že funkcia NFC, ktorou je vybavená personalizovaná multifunkčná platobná karta a ktorá umožňuje vykonávať platby nízkych súm z bankového účtu spojeného s touto kartou, predstavuje „platobný nástroj“, ako je definovaný v tomto ustanovení.
- 68 Článok 4 bod 14 smernice 2015/2366 vymedzuje na účely uplatnenia tejto smernice pojem „platobný nástroj“ ako „personalizované zariadenie (zariadenia) a/alebo súbor postupov dohodnutých medzi používateľom platobných služieb a poskytovateľom platobných služieb, ktoré sa používajú na iniciovanie platobného príkazu“.

- 69 Článok 4 bod 23 smernice 2007/64, ktorý používal rovnocenné pojmy, vymedzoval pojem „platobný nástroj“ ako „každé personalizované zariadenie (zariadenia) a/alebo súbor postupov dohodnutý medzi užívateľom platobných služieb a poskytovateľom platobných služieb, ktoré používa užívateľ platobných služieb, aby mohol iniciovať platobný príkaz“.
- 70 V tejto súvislosti treba uviesť, že v bode 31 rozsudku z 9. apríla 2014, T-Mobile Austria (C-616/11, EU:C:2014:242), ktorý sa týka výkladu článku 4 bodu 23 smernice 2007/64, Súdny dvor v prvom rade uviedol, že medzi rôznymi jazykovými verziami tohto ustanovenia existovali určité rozdiely, pokiaľ ide o použitie prívlastku „personalizované“ v súvislosti s výrazom „každé zariadenie“ a/alebo výrazom „súbor postupov“ podľa uvedených verzií. Ďalej v bode 32 tohto rozsudku pripomenul ustálenú judikatúru, podľa ktorej sa jednak ustanovenia práva Únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch Európskej únie, a jednak sa má v prípade rozporu medzi rôznymi jazykovými verziami textu Únie predmetné ustanovenie vykladať podľa všeobecnej systematiky a účelu právneho predpisu, ktorého je súčasťou. Napokon v bode 33 uvedeného rozsudku Súdny dvor konštatoval, že na to, aby mohol byť platobný nástroj považovaný za personalizovaný, musí umožňovať poskytovateľovi platobných služieb overiť, či bol platobný príkaz iniciovaný používateľom, ktorý bol na to oprávnený.
- 71 Súdny dvor tak v bodoch 34 a 35 toho istého rozsudku dospel k záveru, že z existencie nepersonalizovaných platobných nástrojov, ako sú nástroje výslovne uvedené v článku 53 tejto smernice, teraz článku 63 smernice 2015/2366, nevyhnutne vyplýva, že pojem „platobný nástroj“ definovaný v uvedenom článku 4 bode 23 sa môže vzťahovať na nepersonalizovaný súbor postupov dohodnutých medzi užívateľom a poskytovateľom platobných služieb, ktoré používateľ využíva na iniciovanie platobného príkazu.
- 72 Na druhú otázku písm. a), ktorú v prejednávanej veci položil vnútroštátny súd, treba odpovedať s prihliadnutím na toto vymedzenie pojmu „platobný nástroj“ v zmysle článku 4 bodu 23 smernice 2007/64, teraz článku 4 bodu 14 smernice 2015/2366.
- 73 V prejednávanej veci sa tento súd správne domnieva, že z judikatúry citovanej v bodoch 70 a 71 tohto rozsudku vyplýva, že funkcia NFC multifunkčnej platobnej karty spojenej s konkrétnym bankovým účtom, o akú ide vo veci samej, nepredstavuje „personalizované zariadenie“ v zmysle prvého prípadu uvedeného v článku 4 bode 14 smernice 2015/2366, keďže na rozdiel od ostatných funkcií tejto karty, ktoré vyžadujú zadanie personalizovaných bezpečnostných prvkov, ako sú PIN kód alebo podpis, použitie takejto funkcie samo osebe neumožňuje poskytovateľovi platobných služieb overiť, či tento platobný príkaz inicioval k tomu oprávnený používateľ.
- 74 Vnútroštátny súd sa preto pýta, či použitie funkcie NFC môže ako také predstavovať nepersonalizovaný „súbor postupov“ v zmysle druhého predpokladu uvedeného v článku 4 bode 14 smernice 2015/2366, a teda „platobný nástroj“ na účely uplatnenia tejto smernice.
- 75 Ako uviedol generálny advokát v bodoch 37 až 40 svojich návrhov, použitie funkcie NFC platobnej karty spojenej s individuálnym bankovým účtom predstavuje nepersonalizovaný súbor postupov, na ktorom sa používateľ a poskytovateľ platobných služieb museli dohodnúť a ktorý sa používa na iniciovanie platobného príkazu, takže táto funkcia predstavuje „platobný nástroj“ v zmysle druhého prípadu uvedeného v článku 4 bode 14 smernice 2015/2366.
- 76 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru totiž vyplýva, že po tom, čo funkciu NFC aktivuje majiteľ bankového účtu spojeného s takouto kartou na základe zmluvy uzavretej medzi poskytovateľom platobných služieb a týmto používateľom, môže do výšky horného limitu povoleného uvedenou zmluvou túto funkciu na zaplatenie nízkych súm z tohto účtu použiť každá osoba, v ktorej držbe sa karta nachádza, bez toho, aby musela použiť personalizované bezpečnostné prvky, ktorými disponuje majiteľ dotknutého účtu na účely „autentifikácie“, prípadne „silnej autentifikácie“ platobného príkazu v zmysle článku 4 bodov 29 až 31 tejto smernice.

- 77 Treba spresniť, že funkcia NFC je vzhľadom na jej osobitosti z právneho hľadiska oddeliteľná od ostatných funkcií, ktorými je vybavená platobná karta, ktorá je jej nosičom, ktoré vyžadujú použitie personalizovaných bezpečnostných prvkov, a to najmä na platenie súm, ktorých hodnota presahuje horný limit stanovený pre používanie funkcie NFC. Funkciu NFC preto možno samostatne považovať za platobný nástroj v zmysle článku 4 bodu 14 smernice 2015/2366, spadajúci do jej vecnej pôsobnosti.
- 78 Takýto výklad môže prispieť k dosiahnutiu cieľov sledovaných smernicou 2015/2366, pretože skutočnosť, že funkcia NFC tak priamo podlieha požiadavkám stanoveným touto smernicou, podporuje nielen rozvoj tohto nového platobného prostriedku v medziach spravodlivej hospodárskej súťaže medzi poskytovateľmi platobných služieb, ale aj ochranu používateľov týchto služieb, najmä tých, ktorí majú postavenie spotrebiteľov, v súlade s usmerneniami stanovenými v odôvodneniach tejto smernice, predovšetkým v jej odôvodnení 6.
- 79 V dôsledku toho treba na druhú otázku písm. a) odpovedať tak, že článok 4 bod 14 smernice 2015/2366 sa má vykladať v tom zmysle, že funkcia NFC, ktorou je vybavená personalizovaná multifunkčná platobná karta a ktorá umožňuje vykonávať platby nízkych súm z bankového účtu spojeného s touto kartou, predstavuje „platobný nástroj“, ako je definovaný v tomto ustanovení.

O druhej otázke písm. b)

- 80 Svojou druhou otázkou písm. b) sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 63 ods. 1 písm. b) smernice 2015/2366 vykladať v tom zmysle, že bezkontaktná platba sumy nízkej hodnoty prostredníctvom funkcie NFC personalizovanej multifunkčnej platobnej karty predstavuje „anonymné“ použitie predmetného platobného nástroja v zmysle tohto odchylného ustanovenia.
- 81 Podľa článku 63 ods. 1 písm. b) smernice 2015/2366 sa v prípade nástrojov na vykonávanie platieb súm nízkej hodnoty, ako sú vymedzené v úvodnej vete uvedeného odseku, poskytovateľ platobných služieb môže s používateľom jeho služieb dohodnúť, že sa odchyli od ustanovení vymenovaných v tomto písmene b), ak „sa platobný nástroj používa anonymne“ alebo ak „poskytovateľ platobných služieb nemôže dokázať z iných dôvodov, ktoré vyplývajú z povahy platobného nástroja, že platobná transakcia bola autorizovaná“.
- 82 Súdny dvor uviedol, že z článku 53 ods. 1 písm. b) smernice 2007/64, teraz článku 63 ods. 1 písm. b) smernice 2015/2366 vyplýva, že niektoré platobné nástroje sú používané anonymne, a v tomto prípade poskytovatelia platobných služieb nie sú povinní predložiť dôkaz o autentifikácii transakcie za podmienok uvedených v článku 59 tejto prvej uvedenej smernice, teraz článku 72 druhej uvedenej smernice (rozsudok z 9. apríla 2014, T-Mobile Austria, C-616/11, EU:C:2014:242, bod 34).
- 83 Presnejšie článok 63 ods. 1 písm. b) smernice 2015/2366 umožňuje poskytovateľovi platobných služieb a používateľovi jeho služieb, aby sa zmluvne odchyľili po prvé od článku 72 tejto smernice, ktorý ukladá poskytovateľovi povinnosť dokázať, že platobná transakcia bola autentifikovaná a vykonaná, po druhé od jej článku 73, ktorý zakotvuje zásadu zodpovednosti poskytovateľa v prípade neautorizovaných platobných transakcií, a po tretie od článku 74 ods. 1 a 3 uvedenej smernice, ktorý sa čiastočne odchyľuje od uvedenej zásady, pričom stanovuje, za akých okolností môže byť platiteľ povinný znášať straty súvisiace s takýmito transakciami až do maximálnej výšky 50 eur, s výnimkou prípadu, ak už poskytovateľovi oznámil stratu, odcudzenie alebo zneužitie platobného nástroja.
- 84 Treba zdôrazniť, že článok 63 ods. 1 písm. b) tejto smernice sa vzhľadom na to, že má povahu výnimky, má vykladať reštriktívne.

- 85 Ako uviedli vnútroštátny súd a Komisia, zo znenia uvedeného článku 63 ods. 1 písm. b) v spojení s ustanoveniami, ktoré sú v ňom uvedené, vyplýva, že spoločným znakom oboch prípadov, v ktorých možno využiť výnimku, ktorú stanovuje, je objektívna nemožnosť pre poskytovateľa platobných služieb dokázať, že platobná transakcia bola riadne autorizovaná, a to buď z dôvodu „anonymného“ používania dotknutého platobného nástroja, alebo z „iných dôvodov, ktoré vyplývajú z povahy [tohto] platobného nástroja“.
- 86 V prejednávanej veci, pokiaľ ide o otázku, či je platbu vykonanú prostredníctvom funkcie NFC personalizovanej multifunkčnej platobnej karty možné kvalifikovať ako „anonymné“ použitie v zmysle článku 63 ods. 1 písm. b) smernice 2015/2366, treba zohľadniť nasledujúce okolnosti.
- 87 Na jednej strane sa posudzovaná karta nazýva „personalizovanou“, keďže je spojená s bankovým účtom konkrétneho zákazníka, a to „platiteľom“, ako je definovaný v článku 4 bode 8 tejto smernice, a transakcia vykonaná prostredníctvom funkcie NFC ide na ťarchu tohto účtu. Na druhej strane platba tohto druhu, ktorá je obmedzená na nízku sumu, vyžaduje po tom, čo zákazník uvedenú funkciu raz aktivoval, už len držbu tejto karty, a nie autentifikáciu pomocou osobných bezpečnostných prvkov, akými sú PIN kód alebo podpis. Z tejto poslednej okolnosti vyplýva, že v prípade straty, krádeže alebo zneužitia karty môže každá osoba, ktorý má prístup k uvedenej karte, uskutočniť takú platbu do výšky povoleného horného limitu, a to aj bez súhlasu majiteľa účtu.
- 88 V tomto kontexte treba rozlišovať medzi identifikáciou majiteľa zafixovaného účtu, ktorá vyplýva priamo z personalizácie dotknutej karty, a autorizáciou platby, ktorú tento majiteľ prípadne udelil a ktorú nemôže preukázať samotné použitie karty, ak sa predmetná platba vykonáva prostredníctvom funkcie NFC. Súhlas majiteľa s takouto platbou totiž nemožno vyvodiť zo samotnej fyzickej držby karty vybavenej touto funkciou.
- 89 Preto použitie funkcie NFC na účely zaplata nízkych súm predstavuje „anonymné“ použitie v zmysle článku 63 ods. 1 písm. b) tejto smernice, hoci je karta, ktorá je vybavená uvedenou funkciou, spojená s bankovým účtom konkrétneho zákazníka. V takejto situácii totiž poskytovateľ platobných služieb objektívne nemá možnosť identifikovať osobu, ktorá týmto spôsobom zaplatila, a teda overiť, či dokonca dokázať, že transakcia bola riadne autorizovaná majiteľom účtu.
- 90 Ako uviedla DenizBank, tento výklad podporujú ciele smernice 2015/2366 „umožniť vyvinutie používateľsky prijateľných a dostupných platobných prostriedkov pre nízkorozikové platby, napríklad bezkontaktné platby s nízkou hodnotou v mieste predaja“, ako sa uvádza v jej odôvodnení 96, a „umožniť, aby nové spôsoby platby oslovili širší trh, a zabezpečiť... vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľa pri využívaní uvedených platobných služieb“, ako sa uvádza v odôvodnení 6 tejto smernice. Rovnako odôvodnenie 81 tejto smernice uvádza, že „nástroje na vykonávanie platieb nízkej hodnoty by mali predstavovať lacnú a ľahko použiteľnú alternatívu v prípade tovaru a služieb nízkej hodnoty a nemali by byť zbytočne zafixované nadmernými požiadavkami“, pričom spresňuje, že „používatelia platobných služieb [by] mali mať primeranú ochranu“. Je totiž v záujme nielen poskytovateľa platobných služieb, ale aj jeho zákazníka, aby zákazník v prípade, že si to želá a zostáva dostatočne chránený, mal možnosť používať inovatívne, rýchle a jednoduché platobné prostriedky, ako je funkcia NFC.
- 91 Okrem toho je tento výklad článku 63 ods. 1 písm. b) smernice 2015/2366 v súlade so všeobecnou štruktúrou uvedenej smernice, keďže na zákazníka, ktorý si vybral možnosť využiť zjednodušený platobný nástroj, ktorý pre platby nízkej hodnoty nevyžaduje identifikáciu, akým je funkcia NFC, treba s ohľadom na pravidlá stanovené touto smernicou nahliadať tak, že súhlasil s tým, že bude prípadne vystavený účinkom zmluvných obmedzení zodpovednosti poskytovateľa služieb, ktoré sú povolené podľa tohto ustanovenia.

- 92 Normotvorca Únie tým, že obmedzil sumu finančných strát, ktoré musí zákazník prípadne znášať, ako vyplýva z úvodnej vety uvedeného odseku 1, v súlade s článkami tejto smernice vykladanými s prihliadnutím na odôvodnenia citované v bode 90 tohto rozsudku, umožňuje zabezpečenie rovnováhy medzi výhodami a rizikami, ktoré takýto nástroj prináša, najmä pokiaľ ide o zákazníkov v postavení spotrebiteľov.
- 93 V dôsledku toho treba na druhú otázku písm. b) odpovedať tak, že článok 63 ods. 1 písm. b) smernice 2015/2366 sa má vykladať v tom zmysle, že bezkontaktná platba sumy nízkej hodnoty prostredníctvom funkcie NFC personalizovanej multifunkčnej platobnej karty predstavuje „anonymné“ použitie predmetného platobného nástroja v zmysle tohto odchylného ustanovenia.

O tretej otázke

- 94 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 63 ods. 1 písm. a) smernice 2015/2366 vykladať v tom zmysle, že sa poskytovateľ platobných služieb, ktorý chce využiť výnimku stanovenú v tomto ustanovení, môže obmedziť na tvrdenie, že nie je možné zablokovat' dotknutý platobný nástroj alebo zabrániť jeho ďalšiemu používaniu, hoci vzhľadom na objektívny stav dostupných technických poznatkov nemožno takúto nemožnosť preukázať.
- 95 Podľa článku 63 ods. 1 písm. a) smernice 2015/2366 sa poskytovateľ platobných služieb, pokiaľ ide o nástroje na vykonávanie platieb súm nízkej hodnoty, ako sú definované v úvodnej vete uvedeného odseku, môže s používateľom jeho služieb dohodnúť, že sa na nich nebudú vzťahovať niektoré z ich vzájomných záväzkov, konkrétne tých, ktoré vyplývajú z ustanovení vymenovaných v tomto písmene a), „ak platobný nástroj“, ktorý je predmetom rámcovej zmluvy, ktorú uzavreli, „[poskytovateľ] nemôže zablokovat'“ alebo „ak sa nedá zabrániť ďalšiemu používaniu platobného nástroja“.
- 96 Zo znenia tohto článku 63 ods. 1 písm. a) jasne vyplýva, že uplatnenie odchylného režimu stanoveného v tomto ustanovení je podmienené konštatovaním, že z povahy predmetného platobného nástroja vyplýva, že ho nie je možné zablokovat' alebo zabrániť jeho ďalšiemu používaniu.
- 97 Takisto článok 53 ods. 1 písm. a) smernice 2007/64, ktorému zodpovedá článok 63 ods. 1 písm. a) smernice 2015/2366, stanovoval, že výnimka, ktorú zavádza, sa uplatní v konkrétnom prípade, keď „sa platobný nástroj nedá zablokovat' alebo ak sa nedá zabrániť jeho ďalšiemu používaniu“.
- 98 Poskytovateľ platobných služieb, ktorý chce využiť možnosť zakotvenú v článku 63 ods. 1 písm. a) smernice 2015/2366, sa preto nemôže na ten účel, aby sa zbavil svojich vlastných povinností, obmedziť na to, že v rámcovej zmluve týkajúcej sa dotknutého platobného nástroja uvedie, že nie je schopný tento nástroj zablokovat' alebo zabrániť jeho ďalšiemu používaniu. Tento poskytovateľ musí preukázať, že uvedený nástroj z technických dôvodov nie je možné nijako zablokovat' alebo predísť jeho neskoršiemu používaniu, pričom v prípade sporu znáša dôkazné bremeno. Ak sa vnútroštátny súd, ktorý o veci rozhoduje, domnieva, že bolo prakticky možné pristúpiť k takémuto zablokovaniu alebo predísť takémuto používaniu s ohľadom na objektívny stav dostupných technických poznatkov, ale poskytovateľ tieto vedomosti nevyužil, nemožno v jeho prospech uplatniť uvedený článok 63 ods. 1 písm. a).
- 99 Tento výklad znenia článku 63 ods. 1 písm. a) smernice 2015/2366 potvrdzujú tak systematický, ako aj teleologický výklad uvedeného ustanovenia.
- 100 Pokiaľ ide o všeobecnú štruktúru smernice 2015/2366, treba pripomenúť, že článok 63 ods. 1 písm. a) tejto smernice umožňuje poskytovateľovi platobných služieb a používateľovi jeho služieb zmluvne sa odchyliť od uplatňovania povinností vyplývajúcich po prvé z článku 69 ods. 1 písm. b) tejto smernice, ktorý ukladá používateľovi povinnosť poskytovateľovi bez zbytočného odkladu oznámiť stratu, odcudzenie, zneužitie alebo neautorizované použitie dotknutého platobného nástroja, po druhé

z článku 70 ods. 1 písm. c) a d) tejto smernice, ktorý ukladá poskytovateľovi povinnosť zabezpečiť pre používateľa prostriedky, ktorými môže bezplatne vykonať toto oznámenie alebo požiadať o odblokovanie uvedeného platobného nástroja, a po tretie z článku 74 ods. 3 uvedenej smernice, ktorý zbavuje platiteľa povinnosti znášať finančné dôsledky použitia strateného, odcudzeného alebo zneužitého platobného nástroja po takto stanovenom oznámení okrem prípadov, keď platiteľ konal podvodným spôsobom.

- 101 Keďže článok 63 ods. 1 písm. a) smernice 2015/2366 zavádza výnimku z pravidiel vyplývajúcich z iných ustanovení uvedených v predchádzajúcom bode, má sa vykladať reštriktívne, takže podmienky uplatnenia článku 63 ods. 1 písm. a) nie sú stanovené tak, aby viedli k odstráneniu dôkazného bremena, ktoré musí znášať osoba, ktorá sa dovoľáva uvedenej výnimky, a teda k oslobodeniu tejto osoby od nepriaznivých dôsledkov, ktoré môžu vyplývať z uplatnenia uvedených pravidiel.
- 102 Pokiaľ ide o ciele smernice 2015/2366, najmä z jej odôvodnení 6, 53 a 63 vyplýva, že jej cieľom je chrániť používateľov platobných služieb a najmä poskytnúť vysokú úroveň ochrany tým z nich, ktorí majú postavenie spotrebiteľov (pozri, pokiaľ ide o smernicu 2007/64, rozsudky z 25. januára 2017, BAWAG, C-375/15, EU:C:2017:38, bod 45, a z 2. apríla 2020, PrivatBank, C-480/18, EU:C:2020:274, bod 66).
- 103 Okrem toho podľa odôvodnenia 91 smernice 2015/2366 sú poskytovatelia takýchto služieb zodpovední za bezpečnostné opatrenia, ktoré musia byť primerané rizikám spojeným s týmito službami, a najmä majú vytvoriť rámec na zmiernenie rizík a zachovanie účinných postupov na zvládanie incidentov v súlade s článkom 95 tejto smernice. Hoci sa zdá, že odôvodnenie 96 uvedenej smernice trochu zmierňuje tieto povinnosti, pokiaľ ide o „bezkontaktné platby s nízkou hodnotou v mieste predaja“, nespochybňuje zásadu zodpovednosti poskytovateľov platobných služieb v oblasti bezpečnosti, keď uvádza, že „v regulačných technických predpisoch [by sa mali] spresniť výnimky z uplatňovania bezpečnostných požiadaviek“, ako to stanovuje článok 98 tej istej smernice. Články 2 a 11 delegovaného nariadenia 2018/389 v spojení s jeho odôvodneniami 9 a 11 tak určujú, v akom rozsahu sa uvedení poskytovatelia môžu odchýliť od pravidla silnej autentifikácie pri takýchto bezkontaktných platbách.
- 104 Ako však zdôrazňuje generálny advokát v bodoch 60 a 61 svojich návrhov, ak by sa poskytovateľ platobných služieb mohol zbaviť svojej zodpovednosti len tvrdením, že nemá možnosť zablokovať platobný nástroj alebo zabrániť jeho neskoršiemu používaniu, mohol by riziká spojené s neautorizovanými platbami na používateľa jeho služieb preniesť jednoducho tým, že bude ponúkať technicky priemerné riešenie. Takýto prenos týchto rizík a s tým súvisiacich nepriaznivých dôsledkov by nebol v súlade ani s cieľom ochrany používateľov platobných služieb, konkrétne spotrebiteľov, ani s pravidlom, podľa ktorého poskytovatelia platobných služieb nesú zodpovednosť za prijatie primeraných bezpečnostných opatrení, pričom systém zavedený smernicou 2015/2366 spočíva na jednom aj na druhom.
- 105 Takýto výklad článku 63 ods. 1 písm. a) smernice 2015/2366 nemožno spochybniť tvrdeniami spoločnosti DenizBank, podľa ktorých by táto analýza poškodila vývoj nových obchodných modelov v oblasti platobných služieb týkajúcich sa nízkych súm a bola by zásahom do slobody poskytovateľov ponúkať platobnú kartu, o ktorej sa len vyhlási, že ju nie je možné zablokovať, a to bez ohľadu na dôvod. Tieto tvrdenia sú totiž v rozpore nielen so znením tohto ustanovenia, ale aj so všeobecnou štruktúrou tejto smernice a cieľmi sledovaným právnou úpravou, ktorej je uvedené ustanovenie súčasťou.
- 106 V dôsledku toho treba na tretiu otázku odpovedať tak, že článok 63 ods. 1 písm. a) smernice 2015/2366 sa má vykladať v tom zmysle, že poskytovateľ platobných služieb, ktorý chce využiť výnimku stanovenú v tomto ustanovení, sa nemôže obmedziť na tvrdenie, že nie je možné zablokovať dotknutý platobný nástroj alebo zabrániť jeho ďalšiemu používaniu, hoci vzhľadom na objektívny stav dostupných technických poznatkov nemožno takúto nemožnosť preukázať.

O obmedzení časových účinkov tohto rozsudku

- 107 DenizBank vo svojich písomných pripomienkach v podstate navrhla, aby Súdny dvor obmedzil časové účinky svojho rozsudku, konkrétne v prípade, ak rozhodne, že funkcia NFC personalizovanej multifunkčnej platobnej karty nepredstavuje „platobný nástroj“ v zmysle článku 4 bodu 14 smernice 2015/2366. Na podporu tohto návrhu uviedla zásadné finančné účinky, ktoré by rozsudok mohol spôsobiť, a skutočnosť, že dotknuté podniky mohli legitímne očakávať iný výklad.
- 108 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry platí, že Súdny dvor môže iba úplne výnimočne prostredníctvom uplatnenia všeobecnej zásady právnej istoty, ktorá je vlastná právnomu poriadku Únie, pristúpiť k obmedzeniu možnosti akejkoľvek dotknutej osoby dovoľávať sa ustanovenia, ktoré vyložil, s cieľom spochybníť právne vzťahy, ktoré vznikli v dobrej viere. Na rozhodnutie o takom obmedzení je nevyhnutné, aby boli splnené dve podstatné kritériá, a to dobrá viera dotknutých osôb a riziko vážnych ťažkostí (pozri najmä rozsudky z 10. júla 2019, WESTbahn Management, C-210/18, EU:C:2019:586, bod 45, a z 3. októbra 2019, Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, bod 61 a citovanú judikatúru).
- 109 Navyše treba uviesť, že návrh spoločnosti DenizBank bol zjavne podaný len pre prípad, že Súdny dvor na druhú otázku písm. a) odpovie záporne, k čomu nedošlo. V každom prípade DenizBank nepredložila žiadny konkrétny a presný dôkaz, ktorý by mohol preukázať dôvodnosť jej návrhu, keďže sa obmedzuje na uvedenie všeobecných tvrdení.
- 110 Nie je teda potrebné obmedziť časové účinky tohto rozsudku.

O trovách

- 111 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

- Článok 52 bod 6 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES v spojení s jej článkom 54 ods. 1, sa má vykladať v tom zmysle, že upravuje informácie a podmienky, ktoré má poskytnúť poskytovateľ platobných služieb, ktorý sa chce s používateľom jeho služieb dohodnúť na domnienke prijatia zmeny rámcovej zmluvy, ktorú uzavreli v súlade s podmienkami stanovenými v týchto ustanoveniach, ale nestanovuje obmedzenia, pokiaľ ide o povahu používateľa alebo typ zmluvných podmienok, ktoré môžu byť predmetom takejto dohody, avšak bez toho, aby tým v prípade, že používateľ má postavenie spotrebiteľa, bola dotknutá možnosť preskúmania nekalej povahy týchto podmienok s ohľadom na ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.**
- Článok 4 bod 14 smernice 2015/2366 sa má vykladať v tom zmysle, že funkcia komunikácie na blízku vzdialenosť (*Near Field Communication*), ktorou je vybavená personalizovaná multifunkčná platobná karta a ktorá umožňuje vykonávať platby nízkych súm z bankového účtu spojeného s touto kartou, predstavuje „platobný nástroj“, ako je definovaný v tomto ustanovení.**

3. Článok 63 ods. 1 písm. b) smernice 2015/2366 sa má vykladať v tom zmysle, že bezkontaktná platba sumy nízkej hodnoty prostredníctvom funkcie komunikácie na blízku vzdialenosť (*Near Field Communication*) personalizovanej multifunkčnej platobnej karty predstavuje „anonymné“ použitie predmetného platobného nástroja v zmysle tohto odchylného ustanovenia.
4. Článok 63 ods. 1 písm. a) smernice 2015/2366 sa má vykladať v tom zmysle, že poskytovateľ platobných služieb, ktorý chce využiť výnimku stanovenú v tomto ustanovení, sa nemôže obmedziť na tvrdenie, že nie je možné zablokovať dotknutý platobný nástroj alebo zabrániť jeho ďalšiemu používaniu, hoci vzhľadom na objektívny stav dostupných technických poznatkov nemožno takúto nemožnosť preukázať.

Podpisy